

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з наукової роботи
Національного університету
«Львівська політехніка»

Іван ДЕМІДОВ

« 28 травня » 2024 р.

Висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів докторської дисертації доцента кафедри теорії права та конституціоналізму Національного університету «Львівська політехніка», кандидата юридичних наук Ірини Павлівни АНДРУСЯК на тему «Запобігання та протидія домашньому насильству: теоретико-правове дослідження», поданої на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.01 - *теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень*

Призначені рішенням Вченої ради Національного університету «Львівська політехніка» (протокол № 12 від 28 травня 2024 року) рецензенти, а саме:

- **КЕЛЬМАН МИХАЙЛО СТЕПАНОВИЧ**, професор кафедри теорії права та конституціоналізму Національного університету «Львівська політехніка», доктор юридичних наук, професор;

- **СІРАНТ Мирослава Миколаївна**, професор кафедри теорії права та конституціоналізму Національного університету «Львівська політехніка», доктор юридичних наук, професор;

- **СОФІНСЬКА Ірина Дмитрівна**, професор кафедри теорії права та конституціоналізму Національного університету «Львівська політехніка», доктор юридичних наук, професор
розглянувши докторську дисертацію АНДРУСЯК Ірини Павлівни на тему «Запобігання та протидія домашньому насильству: теоретико-правове дослідження» (тему затверджено на засіданні Вченої ради Національного університету «Львівська політехніка» 31 жовтня 2023 року, протокол № 5), наукові публікації, в яких висвітлено основні наукові результати, а також за результатами фахового семінару зі спеціальності 081 «Право» Навчально-наукового інституту права, психології та інноваційної освіти (протокол № 9 від 3 червня 2024 року), підготували висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів докторської дисертації:

Дисертація АНДРУСЯК Ірини Павлівни представлена на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.01 *Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень*, є кваліфікаційною науковою працею, представленою у вигляді наукової доповіді, характеризується єдністю змісту, відповідає принципам академічної доброчесності, підготована здобувачем самостійно. За обсягом, актуальністю, рівнем наукової новизни та практичною цінністю робота відповідає вимогам п. 7-9 «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук», затвердженою Постановою Кабінету Міністрів України № 1197 від 17 листопада 2021 року.

1. Актуальність теми дослідження. Сучасна природа правової й суспільної системи полягає в тому, щоб надати можливості людині жити у вільній і демократичній державі, яка гарантує повагу до її прав. Серед усього переліку прав людини одним з основних природних прав є право на безпеку. Домашнє насильство є найбільш поширеним серед видів насильницьких дій. Ця проблема в сучасному суспільстві має глобальний характер, може торкнутися кожного незалежно від особистих характеристик, місця проживання, статі, рівня економічного достатку та інших чинників.

Потреба суттєвої правової уваги зумовлена також тим, що домашнє насильство породжує вагому соціальну прогалину в суспільній комунікації і порушує право на людську гідність, зачіпає проблеми гендерної нерівності й дискримінації за ознакою статі. Людина може постраждати від насильства в межах власного сімейно-побутового простору, що девальвує індивідуальність особи, порушує її право на життя і пов'язані з ним права: право на безпечний життєвий простір, право на здоров'я, право на гідний рівень життя, адже жертви стають об'єктом не тільки фізичного, а й емоційного, матеріального й іншого виду насильства.

Питання удосконалення правової політики у сфері запобігання і боротьби з проявами домашнього насильства актуалізується також через фатальні загрози, які несе таке діяння, зокрема: жертви домашнього насильства не можуть уникнути серйозних психологічних і фізичних травм, що може вплинути на їхнє емоційне здоров'я, а також на майбутню якість життя, часто навіть протягом десятиліть; домашнє насильство може призвести до руйнування сімей і взаємин між членами родини, що позначиться на психологічному стані всіх учасників родинних і сімейних відносин; зачіпає психологічний і фізичний розвиток дитини, що деструктивно впливає на розвиток усього покоління, яке є майбутнім для держави і планети; суттєві соціальні й економічні витрати, зокрема на медичне обслуговування і правову допомогу жертвам; порушення громадського порядку і безпеки, оскільки насильство в сім'ї може впливати на загальний громадський порядок і безпеку.

Причиною актуалізації дослідження проблеми є те, що соціальна реальність ґрунтується на гендерно-культурних стереотипах приватності проблеми домашнього насильства, а національне законодавство у досліджуваній сфері не містить єдиного комплексного індивідуального підходу, чіткості регулювання, а інколи має фрагментарний характер, що зумовлює потребу в оновленні правової політики в цій сфері із урахуванням затребуваності адаптації національного законодавства до зразкових практик розвинених демократичних держав та визнаних міжнародно-правових еталонних принципів. Тому в межах оновленого правового регулювання необхідним є акцентування на соціальних, культурних, економічних чинниках, на їх поєднанні, значенні та місці у факторах формування й функціонування заходів запобігання домашньому насильству, також потрібно створити комплексну загальнодержавну правову політику управління інституційними механізмами протидії й запобігання насильству задля поетапного, поступального, системного формування діяльності органів публічної влади та інститутів громадянського суспільства.

Стрес, напруга, руйнування соціальних зв'язків і правил, деструкція правового порядку, масове порушення прав людини, зростання злочинності, економічна криза – усе це створює в умовах військової реальності, в якій зараз перебуває українське суспільство, додаткову проблему зростання домашнього насильства. Це зумовлює потребу в розробці спеціальних засобів і способів боротьби із вказаною проблемою в умовах кризових суспільних обставин та підвищення рівня правової культури суспільства, правосвідомості громадськості, допомагаючи у формуванні толерантної спільноти.

Проблема домашнього насильства не є новою для сучасної школи права, але комплексно в межах теоретико-правової науки це питання ще не було предметом розгляду. Окремі аспекти політики у сфері запобігання та протидії насильству, гендерної рівності, побудови суспільства толерантності та терпимості, недискримінації розглядали у своїх працях науковці загальнотеоретичного, філософсько-правового та конституційного спрямування, з-поміж яких Т. Гарасимів, С. Головатий, О. Гришук, Н. Давидова, Ю. Бисага, О. Балинська, О. Зайчук, А. Заєць, В. Косович, В. Лемак, Н. Морська, О. Оніщенко, О. Петришин, С. Погребняк, В. Ковальчук, С. Сливка, Т. Йохансон, С. Пател, К. Табб, С. Сью, Н. Крідер та ін.

Проблема домашнього насильства особливо поширена серед окремих груп осіб, тому теоретико-правові аспекти захисту жінок і дітей як жертв домашнього насильства аналізували Д. Аронггер, М. Бартос, С. Траунер, Ц. Уста, Х. Мурр, Р. Ель-Джарра, А. Ваке, У. Кандула, І. Хомишин, Н. Ортинська, В. Миколаєць, Т. Мацелик, Н. Новицька, К. Черевко, Л. Князькова, О. Кириченко, А. Романова.

Окремі аспекти превентивної політики у сфері домашнього насильства вже були предметом розгляду науковців національної і зарубіжної школи права юридико-галузевого спрямування. У межах кримінального права та криміналістики цінними є наукові доробки таких науковців, як О. Гумін, А. Йосипів, В. Оцел, В. Шаблистий, В. Канцір, О. Бандурка, О. Литвинов, Д. Тичина, А. Боровик, Н. Манжос та ін.

У контексті трудового права, права соціального забезпечення проблематику соціального оточення як підґрунтя домашнього насильства висвітлювали С. Байндові, Р. Борхес Бласкес, Ш. Чойрініса, Л. Вокер, М. Качинська, а особливості адміністративно-правового захисту та проблеми функціонування органів публічної влади, котрі уповноважені запобігати та протидіяти домашньому насильству, особливо в країнах Європейського Союзу, досліджували Н. Дякуну, А. Білоглу, Ф. Агнелло, М. Бертон, Т. Міхайліна, У. Митник, М. Сірант, Я. Богів, І. Софінська, В. Налуцишин.

Домашнє насильство як чинник руйнування громадського здоров'я було предметом аналізу у наукових працях Дж. Белькнапа, Д. Гранта, М. Бойле, С. Мурфі-Тая, М. Берг Нессета, К. Лавруда, М. Бліхар, Б. Шанди, О. Заяць, Р. Матківської, Л. Черкасової, М. Щирби.

Незважаючи на те, що проблема правового регулювання сфери домашнього насильства вже була предметом аналізу наукових досліджень, комплексного аналізу поки не було репрезентовано ні на рівні національної, ні зарубіжної школи права. Трансформація соціальних відносин, ідеологічно-культурної парадигми, військово-політична реальність, віртуалізація суспільного життя зумовлюють потребу перегляду усталених підходів до запобігання та протидії домашньому насильству, а євроінтеграційні наміри нашої держави вказують на потребу адаптації позитивного іноземного досвіду, адміністративної й судової практики, і це ще не було предметом аналізу попередньої доктринальної бази.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертація виконана відповідно до: положень, визначених у Національній стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021–2026 роки, що затверджена Указом Президента України від 27 вересня 2021 року № 487/2021; стратегічних цілей, що містяться в Розпорядженні Кабінету Міністрів України від 9 грудня 2022 року № 1155-р «Про схвалення Стратегії комунікації з питань європейської інтеграції України на період до 2026 року»; Рішенні Ради національної безпеки і оборони України від 14 травня 2021 року «Про Стратегію кібербезпеки України»; Указі Президента України «Про Національну стратегію сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021–2026 роки» від 27 вересня 2021 року № 487/2021; норм Закону України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» з відповідними змінами до деяких законів України щодо пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки та інноваційної діяльності від 12 січня 2023 року № 2859-IX; Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності, схваленої Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 року № 526-р; Стратегії розвитку Національної академії правових наук України на 2021–2025 роки, що затверджена 26 березня 2021 року.

Дисертаційне дослідження відповідає науковому напрямку Навчально-науковому інституту права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка» «Правові, психологічні та інформаційні проблеми розвитку державності в Україні», затвердженого Вченою радою Національного університету «Львівська політехніка» 24 червня 2014 року, протокол № 5, та кафедри теорії права та конституціоналізму «Європейський вектор розвитку української державності і права людини: історія та перспективи» (0119U100040).

3. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів. Сформульовані та обґрунтовані в дисертації концептуальні положення, висновки і пропозиції одержані особисто здобувачем на основі аналітичного осмислення міжнародних та національних джерел, літературної бази, матеріалів практики діяльності органів влади, статистичних даних, інформаційних довідок тощо.

Постановка завдань, використання методології та обговорення висновків проводилися разом зі співавторами статей. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, в дисертаційній роботі використані лише ті ідеї, які є результатом особистої роботи здобувача.

У спільних наукових роботах авторів належать з поміж іншого обґрунтування наукового напрямку, формулювання мети роботи; обґрунтування і розроблення методологічного інструментарію, участь у постановці та проведенні експериментальних досліджень; теоретико-правове обґрунтування положень, систематизація і групування підходів до проблеми етнонаціональної політики, встановлення теоретичних залежностей; формулювання новизни і основних висновків за результатами роботи; аналіз та узагальнення отриманих результатів дослідження. При проведенні дослідження автору належить: визначення основної концепції роботи, встановлення та репрезентація гендерних аспектів у доробках науковців, формулювання висновків [2]; проведення аналізу стану жертв від домашнього насильства у різних сферах, узгодження законодавчої бази ЄС, контент-аналіз фахової літератури, пропозиції щодо опису новітніх методів захисту жертв [22]; формування концепції, вибір окремих методів, узагальнення практики держав-членів ЄС, формулювання висновків [23]; систематизація знань про фемінізм, аналіз розвитку гендерного підходу у політиці [24]; узагальнення даних опитування, визначення тенденцій оновлення правової політики, формулювання висновків [25]; вибір методологічного інструментарію дослідження, порівняльний аналіз літератури, проведення контент-аналізу і порівняння, аналіз обізнаності окремих груп правовими нормами [26]; визначення проблем гендерного характеру у поліцейській діяльності та пропозиції щодо їх вирішення [50].

4. Ступінь використання в дисертації матеріалів і висновків кандидатської дисертації здобувача. У докторській дисертації «Запобігання та протидія домашньому насильству: теоретико-правове дослідження» матеріали кандидатської дисертації «Ідея гендерної рівності в українській правовій думці другої половини XIX століття» Андрусак Ірини Павлівни не використовувались.

5. Ступінь обґрунтованість наукових положень і висновків, які сформульовані в дисертації забезпечується кількома чинниками: оригінальністю змісту та логікою викладання матеріалу; широтою й різноманітністю опрацьованої джерельної бази, міжнародних та національних нормативно-правових актів, прецедентної практики; використанням результатів соціологічних досліджень та правової практики України і низки інших держав.

Висвітлені в дисертації положення є цілком обґрунтованими, достовірними та апробованими.

Емпіричну базу дослідження становлять міжнародні звіти і доповіді урядових інституцій (ООН, ЮНІСЕФ, ВООЗ, ООН Жінки, Фонду ООН у галузі народонаселення, Офісу високого комісара ООН з прав людини, Ради Європи, Європейської комісії проти расизму і нетерпимості, Міжнародної організації праці, НАТО тощо), статистичні показники органів влади України та іноземних держав, звіти Уповноважених у сфері прав людини чи спеціальних уповноважених у сфері рівності багатьох європейських країн, звіти правоохоронних органів та органів охорони здоров'я, дані судової практики, зразкові справи, комплексні зведення, нормативні джерела, спеціалізоване законодавство та матеріали практики зарубіжних країн, зокрема Австрії, Аргентини, Албанії, Болгарії, Боснії і Герцеговини, Бразилії, Бельгії, Грузії, Данії, Естонії, Індії, Індонезії, Італії, Іспанії, Великої Британії, Канади, Колумбії, Китаю, Латвії, Литви, Нідерландів, Німеччини, Норвегії, Польщі, Південної Кореї, Північної Македонії, Румунії, Сербії, США, Туреччини, Франції, Чехії, Чорногорії, Швеції, судова практика ЄСПЛ (43 справи), рішення Комітету з ліквідації дискримінації щодо жінок (12 справ), дані опитування, що проводилося в різних регіонах України (Львівська, Закарпатська, Київська області) протягом 2021–2024 років серед чотирьох фокус-груп: жінки дітородного віку (210 респонденток) – для аналізу становища жінок в українському суспільстві та збору даних про прояви домашнього насильства щодо осіб жіночої статі; чоловіки (126 респондентів) – для аналізу їхньої ролі в родинному середовищі та

їхнього ставлення до проявів різних форм домашнього насильства; студентська молодь (232 особи, незалежно від статі) – щодо їхнього досвіду насильницьких дій домашнього характеру; медики і студенти медичних закладів освіти (78 осіб).

6. Ступінь новизни основних результатів дисертації порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що

вперше:

- запропоновано комплексний понятійно-категоріальний апарат у сфері запобігання й протидії домашньому насильству, зокрема розроблено дефініції таких понять: «державна політика у сфері запобігання та протидії домашньому насильству», «принципи правової політики у сфері домашнього насильства», «ціль правової політики у сфері протидії та запобігання домашньому насильству», «латентність домашнього насильства», «поліфонія форм домашнього насильства», «циклічність домашнього насильства», «причини домашнього насильства», «сексуальне домагання», «газлайтинг», «віктимблеймінг», «кібернасильство», «кіберзалякування», «кіберпереслідування», «протиправний секстинг», «доксинг»;
- розроблено і згруповано принципи правової політики запобігання та протидії домашньому насильству;
- систематизовано види засобів реалізації правової політики у сфері домашнього насильства за темпоральним спрямуванням, за сферою, за територіальним спрямуванням, за механізмами впливу, за спрямованістю;
- виокремлено ознаки домашнього насильства, що розкривають теоретико-правову природу цього явища;
- запропоновано класифікацію типів домашнього насильства: за інтенсивністю застосування, за формою діяння, за кількістю жертв, за ступенем тяжкості, за характеристикою постраждалої особи, за характеристикою кривдника, за індивідуалізацією діяння, за соціальним статусом постраждалої особи;
- умотивовано потребу розширення форм домашнього насильства, що визначені в міжнародних стандартах, шляхом визначення кібернасильства окремою формою домашнього насильства, відтак наведено його правові характеристики;
- виокремлено характеристики видів домашнього насильства: *фізичного* (здебільшого наявна візуалізація наслідків; видимість слідів впливу на тілі особи; впливає на соматичку людини; зачіпає сферу особистої свободи постраждалої сторони; породжує психологічні проблеми; порушує право на життя і здоров'я; взаємодетермінує інші форми насильства); *сексуального* (кривдником здебільшого є інтимний партнер постраждалої особи; найпоширенішою групою постраждалих осіб є жінки дітородного віку; характерною причиною сексуального насильства є здебільшого те, що кривдник має проблеми медичного характеру; особливо висока латентність); *економічного* (посягає на майнові права особи; немає критерію вимірювання рівня; проблемність розпізнаваності з боку постраждалої особи; існує чітка залежність між ним і гендерною економічною незахищеністю; проявляється в таких поведінкових актах, як лімітація або обмеження доступу до фінансових ресурсів, товарів і послуг, вимога не працювати, маніпуляції економічними й фінансовими ресурсами, примусове працевлаштування, обмеження доступу до освіти, погрози фінансовими ресурсами, створення боргових зобов'язань); *психологічного* (націлене на порушення психоемоційного стану особи, має на меті завдання психологічної шкоди, зачіпає гідність особи; є найпоширенішою формою насильства; зазвичай проявляється в сукупності з іншими формами; тривалий характер впливу; часто знецінене при правовому регулюванні);
- запропоновано заходи удосконалення правової практики запобігання та протидії домашньому насильству залежно від його форми: *фізичне* (привести чинне кримінальне законодавство у відповідність до норм спеціалізованого законодавства через уточнення вимоги про систематичність діяння для кваліфікації злочину; уточнити коло осіб, на яких

поширюються відносини, що кваліфікуються як домашнє насильство; встановити обов'язковість проходження програми для кривдників для всіх осіб, які притягуються до кримінальної відповідальності за правопорушення, пов'язані з домашнім насильством); *сексуальне* (проводити навчання представників правоохоронних органів та медичного персоналу щодо особливостей поведінки з постраждалими особами від сексуального насильства; вживати заходи для зменшення латентності проблеми; впроваджувати сексуальну освіту дітей та молоді; встановити протиправність сексуального домагання як форми сексуального насильства); *економічне* (впроваджувати нормативні й організаційно-управлінські гарантії для службовців щодо володіння відповідними знаннями для оцінки й реагування на економічне насильство; активізувати громадські інституції у сфері боротьби з економічним насильством, підвищувати фінансову грамотність громадськості); *психологічне* (оновити поняття, які стосуються цього виду насильства; додати до спеціального закону поняття газлайтингу та віктимблеймінгу);

- виокремлено особливості домашнього насильства щодо жінок, чоловіків, дітей, представників ЛГБТ-спільнот, етнонаціональних суспільних груп, зокрема ромів, осіб похилого віку та людей з інвалідністю, що повинні бути враховані при формуванні еталонів правового регулювання, державних програм, функціонуванні органів публічної влади у сфері запобігання та протидії домашньому насильству;

- запропоновано удосконалити комплекс правових гарантій протидії домашньому насильству: впровадити спеціалізоване навчання фахівців; активізувати інтегративну співпрацю між суб'єктами та оновити законодавство шляхом введення вимоги створювати інтегровані центри підтримки; інтенсифікувати співробітництво державних органів та інститутів громадянського суспільства; поліпшувати реалізацію права на правову допомогу шляхом внесення до переліку суб'єктів права на безоплатну вторинну правничу допомогу дітей, які стали свідками домашнього насильства; коригувати дієвість інститутів охоронних приписів; впровадити інститут розкриття інформації про кривдника за запитом зацікавленої особи;

удосконалено:

- методологічний інструментарій та структурування джерельної бази наукових праць за предметом дослідження;

- розуміння поняття і складових елементів правової політики держави у сфері запобігання та протидії домашньому насильству шляхом зарахування до них цілей політики, принципів, правових норм, суб'єктів політики, засобів реалізації правової політики;

- систематизацію норм права у сфері домашнього насильства за сферою унормування та за спеціалізацією нормативних актів, у яких вони містяться;

- групування причин домашнього насильства на індивідуальні, соціальні і культурно-ментальні;

- чинну структуру суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, пропонуючи зарахувати до них інститути громадянського суспільства, мотивуючи це потребою адаптувати наявну структуру суб'єктів до міжнародних правових стандартів;

- комплекс заходів протидії домашньому насильству стосовно: *жінок* (підвищення громадської обізнаності щодо нульового толерування насильства щодо жінок; заходи громадського й державного захисту постраждалих жінок; заходи забезпечення їхньої рівності й економічної стійкості); *чоловіків* (формування належної інфраструктури притулків для чоловіків, потерпілих від домашнього насильства; активізація уваги компетентних органів до проблеми чоловіків, потерпілих від домашнього насильства; формування ефективного стандарту висвітлення проблеми за статтю; підтримка й гарантування спеціальних послуг, що спрямовані на чоловіків; напрацювання узгоджених стандартів для роботи з чоловіками, які зазнали домашнього насильства; створення спеціальної гарячої лінії для чоловіків); *дітей* (визнання дитини, яка стала свідком (очевидцем) насильства, особою, яка постраждала від психологічного насильства; впровадження обов'язкового проведення психологічної експертизи

стану дитини; встановлення обов'язку органів освіти моніторити стан дитини на предмет насильства); *ЛГБТ-спільнот* (оновлення законодавства щодо недопущення дискримінації за статевою ознакою й гендерною ідентичністю; активізація уваги до інформації щодо домашнього насильства серед осіб з особливою статевою й сексуальною ідентичністю; створення інклюзивного середовища) та стосовно представників *окремих соціальних груп*;

- систему гарантій правової політики запобігання домашньому насильству, які націлені на соціальну проактивність щодо недопущення проблеми;

набули подальшого розвитку:

- положення про правову онтологічну природу домашнього насильства шляхом розкриття сутності поліфонії форм і циклічності цього явища;

- розуміння неналежності чинної норми-дефініції економічного домашнього насильства, що не відповідає сучасним фінансово-економічним відносинам через обмежений перерахунок видів примусу, відтак запропоновано нормативні зміни;

- теоретичні положення про форми кібернасильства шляхом виокремлення кіберзалякування, кіберпереслідування, протиправного секстингу, доксингу;

- тлумачення цілей державної політики, що визначені в чинному законодавстві. Зокрема, вказано на недоречність виокремлення комплексного інтегрованого підходу як цілі, а також на правову невизначеність при використанні словосполучення «приватні стосунки». Відтак мотивовано потребу додатково визначити ціллю політики діяльність щодо підтримки постраждалої особи та акцентувати на перевихованні кривдника;

- теоретико-правове розмежування схожих юридичних діянь, таких як домашнє насильство, насильство в сім'ї, насильство з боку інтимного партнера і гендерне насильство;

- положення про потребу ідеологічно-правової трансформації правової політики у сфері домашнього насильства шляхом застосування проактивних заходів і механізмів попередження протиправної поведінки у цій царині;

- тези про необхідність удосконалення заходів, спрямованих на запобігання домашньому насильству у національній суспільно-освітній та медичній сфері.

7. Практичне значення одержаних результатів. Обґрунтовані в дисертації узагальнення, висновки і пропозиції можуть бути використані на практиці, а саме:

- правотворчості – щодо удосконалення нормативно-правового регулювання запобігання та протидії домашньому насильству та забезпечення гендерної рівності шляхом внесення пропозицій змін в ЗУ «Про запобігання та протидію домашньому насильству», «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні», «Про безоплатну правничу допомогу», Кримінальний кодекс України, Державну програму «Репродуктивне здоров'я нації», Стратегію сприяння реалізації прав і можливостей осіб, які належать до ромської національної меншини, в українському суспільстві на період до 2030 року, та низки підзаконних та локальних актів (дисертантка була учасницею робочої групи щодо розроблення Політики гендерної рівності та розвитку особистості у Національному університеті «Львівська політехніка», котра прийнята Вченою Радою НУ «Львівська політехніка» 09.03 2022 р.);

- у правореалізації – для підвищення рівня обізнаності і правосвідомості всіх правореалізуючих і правозастосовних суб'єктів щодо протидії насильству, дискримінації та для забезпечення гендерної рівності (довідка № 20.1145/0/2-24 від 05.02.2024, видана департаментом соціального захисту населення Львівської обласної державної адміністрації);

- у науково-дослідній роботі – при розробці та впровадженні нових методологічних підходів до громадської протидії домашньому насильству шляхом апробування результатів серед студентської молоді (довідка від 22.08.2024 про проведену науково-дослідну роботу Центром правових досліджень гендерної рівності Інституту права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка»);

- в освітньо-просвітницькій діяльності – для популяризації знань про протидію домашньому насильству, формування гендерно толерантного суспільства, інформування

громадськості про причини та загрози насильницьких дій у родинному колі (підготування матеріалів для проведення лекцій, тренінгів, круглих столів, семінарів, онлайн-заходів) (довідка, видана 14.03.2024 Запорізьким інститутом економіки та інформаційних технологій; акт впровадження ГО «Європейський альянс великих можливостей» від 02.05.2024; довідка № 936/06.0.1-11, видана 07.05.2024 Донецьким національним університетом імені Василя Стуса; довідка № 01-28-02-600, видана 08.05.2024 Львівським національним університетом природокористування; довідка, видана 12.06.2024 факультетом права Львівського торговельно-економічного університету; довідка, видана 20.06.2024 Львівською правничою гімназією);

- у навчальному процесі – під час викладання дисциплін «Теорія та філософія права», «Гендерна рівність», «Конституційне право України», «Міжнародне право», «Міжнародний захист прав людини» та низки інших галузевих наук, а також підготовки відповідних навчально-методичних матеріалів (довідка 67-01-1411, видана 21.08.2024 Національним університетом «Львівська політехніка»).

8. Повнота викладення матеріалів дисертації в опублікованих працях. Дисертація Андрусак Ірини Павлівни містить особисто отримані здобувачкою науково обґрунтовані результати, а кількість та якість наукових праць, опублікованих за її матеріалами, відповідає вимогам пп.7-9 Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України №1197 від 17 листопада 2021 року.

Основні положення і результати дисертації викладено в 53 авторських наукових публікаціях, із них: 21 стаття в наукових фахових виданнях України, 5 статей у виданнях, що включені до наукометричних баз даних Scopus / Web of Science та 22 апробації результатів дослідження на конференціях і науково-практичних заходах, 5 публікацій, що додатково відображають наукові результати дисертації. Загальний обсяг публікацій становить 35,42 друк. арк., з яких особисто авторці належить 33,18 друк. арк.

• **Публікації у наукових фахових виданнях України**

1. Андрусак І. П., 2018а. Гендерний аспект в професійній діяльності та гендерна нерівність на ринку праці. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія: Юридичні науки*, 902, 26–30
2. Андрусак І. П., Перів І. В., 2019 Ольга Басараб як борець за права і свободи українського народу: історико-правові та гендерні аспекти. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія: Юридичні науки*, 24, 69–76 (Особистий внесок: визначення основної концепції роботи, встановлення та репрезентація гендерних аспектів у доробках О. Басараб, формулювання висновків)
3. Андрусак І. П., 2019а. Жінки-філософині, Аристотель та місце жінок у науці. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія: Юридичні науки*, 23, 45–50
4. Андрусак І. П., 2021а. Логіка в системі вищої юридичної освіти та наукових дослідженнях. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Юридичні науки»*, 1(29), 8, 42-47
5. Andrusiak I., 2022а. On the role of the logical method of knowledge in scientific and legal research. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Юридичні науки»*, 1 (33), 9, 22-27
6. Андрусак І. П., 2022а. Гендерний вимір діяльності українського жіночого руху Канади та Австралії. *Аналітично-порівняльне правознавство*, 4, 11–16
7. Andrusiak I., 2022б. Legal policy regarding domestic violence in certain ethno-national groups (on the example of the Roma). *Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія "Юридичні науки"*, 4 (40), 10, 257–262
8. Андрусак І. П., 2023а. Теоретико-правовий аналіз становища літніх людей, котрі стали жертвами домашнього насильства. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Юридичні науки*, 14, 5–10

9. Андруссяк І. П., 2023б. Запобігання та протидія домашньому насильству: роль культурно-ментальних чинників. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*, 79, 1, 11–16
10. Андруссяк І. П., 2023в. Сексуальне насильство як вид домашнього насильства: активізація правових аспектів. *Актуальні проблеми політики*, 72, 11–16
11. Андруссяк І. П., 2023г. Протидія домашньому сексуальному насильству. *Прикарпатський юридичний вісник*, 4 (51), 3–6
12. Андруссяк І. П., 2023д. Теоретико-правові аспекти ефективності правової політики у сфері домашнього насильства: соціальні причини проблеми. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Юридичні науки»*, 3 (39), 10, 150–156
13. Андруссяк І. П., 2023е. Роль міжнародних правових інструментів у формуванні національних стратегій боротьби з домашнім насильством: теоретико-правовий аналіз. *Публічне право*, 3 (51), 145–151
14. Андруссяк І. П., 2023є. Удосконалення правового регулювання запобігання та протидії домашньому насильству під час війни. *Право і суспільство*, 5, 3–9
15. Андруссяк І. П., 2023ж. Діти як жертви домашнього насильства: аналіз адаптації європейських стандартів. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки»*, 5, 5-9
16. Андруссяк І. П., 2023з. Принципи правової політики у сфері домашнього насильства. *Аналітично-порівняльне правознавство*, 6, 15–19
17. Андруссяк І. П., 2024а. Домашнє насильство представників ЛГБТ та квір-спільнот. *Аналітично-порівняльне правознавство*, 1, 17–22
18. Андруссяк І. П., 2024б. Застосування проактивного комплексного підходу у сфері домашнього насильства. *Наука і техніка сьогодні*, 3 (31), 14–22
19. Андруссяк І. П., 2024в. Чоловіки як потерпілі від домашнього насильства: аспекти правового регулювання. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*, 81, 1., 11–15
20. Андруссяк І. П., 2024г. Економічне насильство як латентна форма домашнього насильства: теоретико-правовий аспект. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*, 80, 1, 13–17.
21. Андруссяк І. П., 2024д. Подолання проблеми латентності домашнього насильства. *Наука і техніка сьогодні. Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Фізико-математичні науки», Серія «Техніка»*, 7(35), 14-21
 - **Статті у виданнях, що включені до наукометричних баз даних Scopus / Web of Science**
22. Andrusiak I., Khomyshyn I., Bohiv Y., Nadiienko O., Tsebenko S., 2023 Innovative approaches to protecting victims of domestic violence in the european legal space: experience and opportunities. *Lex Humana*, 16, 1, 474–493. (Особистий внесок: проведення аналізу стану жертв від домашнього насильства у різних сферах, узгодження законодавчої бази ЄС, контент-аналіз фахової літератури, пропозиції щодо опису новітніх методів захисту жертв).
23. Andrusiak I., Khomyshyn I., Pankratova V., Shulhan I., Periv I., 2023 Legal protection of victims of domestic violence in the european union: a comparative perspective. *Lex Humana*, 16, 1., 67–83. (Особистий внесок: формування концепції, вибір окремих методів, узагальнення практики держав-членів ЄС, формулювання висновків).
24. Protosavitska L, Omelchenko N., Kuderska N., Samilyk L., Andrusiak I., 2023 The gender principle in law as a guarantee of equality in legal regulation. *Revista Direito e Sexualidade*, 4, 1, 125–149. (Особистий внесок: систематизація знань про фемінізм, аналіз розвитку гендерного підходу у політиці).
25. Blikhar M., Andrusiak I., Khytra, O., Hula, I., Pasternak, V., 2024 Domestic violence and reproductive health: problems of update of state legal policy. *Reproductive endocrinology*, 71, 109–116. (Особистий внесок: узагальнення даних опитування, визначення тенденцій оновлення правової політики, формулювання висновків).

26. Andrusiak I., Mykivych M., Harasymiv T., Chornopyska V., Oliinyk Y., 2024 The effectiveness of international conventions in the struggle against world's domestic violence. *Jurnal Cita Hukum*, 12, 1. URL: <https://journal.uinjkt.ac.id/index.php/citahukum/article/view/38889> (*Особистий внесок: вибір методологічного інструментарію дослідження, порівняльний аналіз літератури, проведення контент аналізу і порівняння, аналіз обізнаності з Конвенцією окремих груп*).

• **Публікації, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації**

27. Андрусяк І. П., 2018б. Феномен "скляної стелі" в професійній діяльності жінки та гендерна правотворча діяльність. *Людська гідність і права людини як основа конституційного устрою держави: збірник тез міжнародної науково-практичної конференції (м. Хмельницький, 19–20 жовтня 2018 р.)*, с. 8–10.
28. Андрусяк І. П., 2019б. Соціальні очікування у формуванні "справжнього" чоловіка, "справжньої" жінки та правове регулювання гендерної рівності. *Юриспруденція в сучасному інформаційному просторі: матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 1 березня 2019 р.)*, с. 35–37.
29. Andrusiak I., 2020 Gender approaches in teaching legal disciplines. *Інноваційні досягнення науки та освіти: тези доповідей XXV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (Херсон, 15 січня 2020 р.)*, с. 21–27
30. Андрусяк І. П., 2020а. Чоловіча та жіноча ідентичність в системі прав людини. *Генега держави: філософсько-правова концепція: матеріали учасників заочної науково-практичної конференції (Львів, 30 квітня 2020 р.)*, с. 29–33
31. Андрусяк І. П., 2020б. Правові аспекти утримання жінок в місцях несвободи. *Захист прав і свобод людини та громадянина в умовах формування правової держави: збірник тез ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції (Львів, 30 травня 2020 р.)*, 9–11.
32. Андрусяк І. П., 2020в. Етика гендерних відносин на ринку праці. *Конституційна реформа в Україні: досвід країн Центральної і Східної Європи: збірник матеріалів Другої міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 16 жовтня 2020 р.)*, 172–176
33. Андрусяк І. П., 2021б. Гендерний баланс у політиці (або як працюють гендерні квоти). *Конституційна реформа в Україні: досвід країн Центральної і Східної Європи: збірник матеріалів учасників Третьої міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 24 червня 2021 р.)*, 155–158.
34. Андрусяк І. П., 2021в. Гендерні стереотипи як фактор ризику девіантної поведінки // *Доказування у справах, пов'язаних з сексуальним насильством: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Львів, 1-3 грудня 2021 року)*, с. 4–8
35. Андрусяк І. П., 2022б. Гендерний вимір війни: воєнні злочини злочини проти жінок. *Незалежність України: права людини та національна безпека: збірник матеріалів Другої міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 20 травня 2022 року)*, с. 140–142.
36. Андрусяк І. П., 2022в. Конвенція про ліквідацію усіх форм дискримінації щодо жінок (CEDAW) – моніторинг та виконання. *Правові засади європейської та євроатлантичної інтеграції України: досягнення та перспективи: збірник матеріалів учасників Шостої міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 25 листопада 2022 р.)*, с. 79–82.
37. Андрусяк І. П., 2022г. Міжнародні стандарти попередження й протидії насильства в сімейних відносинах. *Парламентаризм в Україні та країнах Європи: історико-правова ретроспектива і сучасність: матеріали 14-тої Всеукраїнської наукової конференції (Львів, 2 грудня 2022 р.)*, с. 107–112
38. Андрусяк І. П., 2023и. Домашнє насильство: проблеми активізації в період кризи державної безпеки. *Стратегічні комунікації у сфері забезпечення національної безпеки та оборони: проблеми, досвід, перспективи: тези доповідей ІV Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 27 вересня 2023 р.)*, с. 343–344.
39. Андрусяк І. П., 2023і. Правова політика у сфері домашнього насильства як комплексна система юридичних та громадських механізмів. *Теорія і практика розвитку агропромислового*

комплексу та сільських територій : матеріали XXIV Міжнародного науково-практичного форуму (Львів, 4-6 жовтня 2023 р.), с. 619–620.

40. Андрусак І. П., 2023ї. Жінки в суспільстві: вразливість, що зростає і її шляхи подолання. *Захист соціально вразливих груп: міжнародний та національний виміри : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 19 жовтня 2023 р.), с. 46–50.*

41. Андрусак І. П., 2023й. Латентність проблеми домашнього насильства. *Правове регулювання євроінтеграційних суспільних відносин в Україні : матеріали VII Міжсвузівської науково-теоретичної конференції до Дня юриста України (Київ, 20 жовтня 2023 р.), с. 11–13.*

42. Андрусак І. П., 2023к. Проблеми дієвості в умовах війни імплементованих європейських стандартів щодо домашнього насильства. *Наслідки вторгнення Російської Федерації в Україну: правовий аспект : матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 26 жовтня 2023 р.), с. 25–28.*

43. Андрусак І. П., 2023л. Правова політика психологічної підтримки громадськості як чинник подолання проявів домашнього насильства. *Стратегічні пріоритети розвитку економіки, менеджменту, сфери обслуговування та права в умовах інтеграційних процесів : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 2-3 листопада 2023 р.), с. 436–438.*

44. Андрусак І. П., 2023м. Вплив домашнього насильства на соціальні відносини та поведінку дітей. *Захист прав людини в Україні: сучасний стан та перспективи вдосконалення : збірник тез Науково-практичного круглого столу, присвяченого 75-й річниці проголошення Загальної декларації прав людини (м. Хмельницький, 8 грудня 2023 р.), с. 9–10.*

45. Андрусак І. П., 2024е. Фізична форма домашнього насильства: теоретична транскрипція. *Політико-правові засади модернізації України: внутрішній та зовнішній виміри : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Дніпро, 15-16 березня 2024 р.), с. 20–22*

46. Андрусак І. П., 2024є. Домашнє насильство: теоретична концепція. *Теоретичні та практичні проблеми реалізації прав людини та держави : матеріали II науково-практичної конференції (Одеса, 5-6 квітня 2024 р.), с. 6–8.*

47. Андрусак І. П., 2024ж. Домашнє насильство щодо дітей: правові проблеми. *Незалежність України: права людини та національна безпека : збірник матеріалів Четвертої міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 12 квітня 2024 року), с. 150–151.*

48. Андрусак І. П., 2024з. Проблеми домашнього насильства: державний та індивідуальний рівень. *Правова наука і державотворення в Україні в умовах сучасних викликів, породжених російською воєнною агресією: теорія, практика, перспективи розвитку: збірник матеріалів Всеукраїнського науково-практичного семінару (м. Кривий Ріг- Кропивницький, 24 травня 2024 р.), с. 216-218*

• **Публікації, що додатково відображають наукові результати дисертації**

49. Андрусак І. П., Забзалюк Д. Є., Лепісевич П. М., Марковський В. Я. та ін., 2019 *Дотримання прав людини в правоохоронній діяльності: навчальний посібник. Львів: Фіктивне видавництво в Україні, 320 с. (Особистий внесок: Розділ 10 Гендерна рівність та правоохоронна діяльність).*

50. Марковський В. Я., Савайда О. І., Тополевський Р. Б., Шопіна І. М., Андрусак І. П., 2020 *Поліцейська деонтологія: навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 316 с. (Особистий внесок: підрозділ 5.4. Поняття про гендерну рівність в поліцейській діяльності).*

51. Андрусак І. П., Марковський В. Я., 2020 *Зміна ролі і статусу жінок у правоохоронних органах України. Інформаційний бюлетень з проблем діяльності підрозділів Національної поліції, 2020. С.7–14 (Особистий внесок: визначення проблем гендерного характеру у поліцейській діяльності та вказівка на їх вирішення)*

52. Андрусак І. П., 2021г *Мовні конструкти та їхнє значення для утвердження прав людини: до проблеми законодавчого унормування вживання в Україні фемінітивів. Мовна політика держави: історико-правова ретроспектива і сучасність : матеріали 13-тої Всеукраїнської*

наукової конференції / Наукові конференції історико-правової проблематики (Львів, 3 грудня, 2021 р.). 2021. С. 3–7.

53. Андрусак І. П., 2023н. Правове забезпечення гендерної рівності: навчальний посібник. Львів: Галицька видавнича спілка, 2023. 176 с.

9. Апробація основних результатів дослідження на конференціях, симпозіумах, семінарах тощо

Основні положення дисертаційної роботи оприлюднено у виступах і доповідях на науково-практичних конференціях, форумах та інших заходах, зокрема: *Людська гідність і права людини як основа конституційного устрою держави* (м. Хмельницький, 19–20 жовтня 2018 р.); *Юриспруденція в сучасному інформаційному просторі* (м. Київ, 1 березня 2019 р.); *Інноваційні досягнення науки та освіти* (м. Херсон, 15 січня 2020 р.); *Генега держави: філософсько-правова концепція* (м. Львів, 30 квітня 2020 р.); *Захист прав і свобод людини та громадянина в умовах формування правової держави* (м. Львів, 30 травня 2020 р.); *Конституційна реформа в Україні: досвід країн Центральної і Східної Європи* (м. Львів, 16 жовтня 2020 р.); *Конституційна реформа в Україні: досвід країн Центральної і Східної Європи* (м. Львів, 24 червня 2021 р.); *Докавання у справах, пов'язаних з сексуальним насильством* (м. Львів, 1-3 грудня 2021 року); *Незалежність України: права людини та національна безпека* (м. Львів, 20 травня 2022 року); *Правові засади європейської та євроатлантичної інтеграції України: досягнення та перспективи* (м. Львів, 25 листопада 2022 р.); *Парламентаризм в Україні та країнах Європи: історико-правова ретроспектива і сучасність* (м. Львів, 2 грудня 2022 р.); *Стратегічні комунікації у сфері забезпечення національної безпеки та оборони: проблеми, досвід, перспективи* (м. Київ, 27 вересня 2023 р.); *Теорія і практика розвитку агропромислового комплексу та сільських територій* (м. Львів, 4-6 жовтня 2023 р.); *Захист соціально вразливих груп: міжнародний та національний виміри* (м. Київ, 19 жовтня 2023 р.); *Правове регулювання євроінтеграційних суспільних відносин в Україні* (м. Київ, 20 жовтня 2023 р.); *Наслідки вторгнення Російської Федерації в Україну: правовий аспект* (м. Київ, 26 жовтня 2023 р.); *Стратегічні пріоритети розвитку економіки, менеджменту, сфери обслуговування та права в умовах інтеграційних процесів* (м. Харків, 2-3 листопада 2023 р.); *Захист прав людини в Україні: сучасний стан та перспективи вдосконалення* (м. Хмельницький, 8 грудня 2023 р.); *Політико-правові засади модернізації України: внутрішній та зовнішній виміри* (м. Дніпро, 15-16 березня 2024 р.); *Теоретичні та практичні проблеми реалізації прав людини та держави* (м. Одеса, 5-6 квітня 2024 р.); *Незалежність України: права людини та національна безпека* (м. Львів, 12 квітня 2024 року); *Правова наука і державотворення в Україні в умовах сучасних викликів, породжених російською воєнною агресією: теорія, практика, перспективи розвитку* (м. Кривий Ріг-Кропивницький, 24 травня 2024 р.).

10. Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення

Дисертаційна робота складається зі вступу, чотирьох розділів, що вміщують шістнадцять підрозділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, переліку використаних джерел та додатків.

Мова та стиль викладення є на належному науковому рівні, за структурою та оформленням дисертація повністю відповідає вимогам МОН України (наказ № 40 від 12.01.2017 р. (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 759 від 31.05.2019 р.).

11. Відповідність принципам академічної доброчесності. У процесі перевірки встановлено відповідність електронного варіанту дисертації, наданого здобувачкою паперовому варіанту. У результаті перевірки дисертації Андрусак І.П. академічного плагіату не виявлено. Дисертація є результатом самостійних досліджень, не містить елементів фальсифікації, компіляції, плагіату та запозичень, що констатує відсутність порушення

академічної доброчесності. Використання текстів інших авторів мають належні посилання на відповідні джерела.

12. Відповідність дисертації паспорту спеціальності, за якою вона представлена до захисту

Дисертація за сутністю наукової проблеми, завдань та отриманими результатами, повністю відповідає паспорту спеціальності 12.00.01 *Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень* (Перелік наукових Спеціальностей затверджений Наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України 14 вересня 2011 року № 1057). Дисертаційна робота відповідає таким напрямам досліджень: сучасні концепції правопорозуміння, загальне розуміння права, об'єктивне та суб'єктивне в праві, принципи права, право і закон; соціальне призначення та функції права, цінність права, місце права в системі соціального регулювання, право і держава; права людини, класифікація прав людини та їх гарантії, права людини та право, правова держава; правосвідомість, її структура та види, право і мораль, правова культура суспільства та особи; зміст і структура правовідносин, проблеми реалізації; суб'єктивних прав і юридичних обов'язків, правозастосовна діяльність, законність і правопорядок; правова поведінка, правомірна поведінка та правопорушення, юридична відповідальність і її механізм.

Дисертація відповідає вимогам, які ставляться до робіт на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук, пп. 7 та 9 Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою КМУ № 1197 від 17.11.2021 р.

У ході обговорення дисертації до неї не було висунуто жодних зауважень щодо самої суті роботи.

13. Характеристика здобувачки, ступінь її наукової зрілості.

Проведені дослідження та опубліковані наукові праці характеризують Андрусяк Ірину Павлівну як кваліфікованого фахівця і дослідницю. Здобувачка на високому рівні володіє методологією наукових досліджень. Їй притаманне логічне мислення, вміння ставити наукові завдання та пропонувати нестандартні шляхи їх вирішення, виокремлювати основні та вторинні аспекти. Андрусяк Ірина Павлівна є сформованою, кваліфікованою науковицею із глибоким теоретичним та практичним рівнем підготовки.

14. З урахуванням зазначеного, ухвалили:

14.1. Дисертація АНДРУСЯК Ірини Павлівни «Запобігання та протидія домашньому насильству: теоретико-правове дослідження» є виконаною самостійно завершеною кваліфікаційною науковою працею, що містить раніше незахищені наукові дослідження та отримані автором нові науково обґрунтовані результати, які у сукупності розв'язують важливу науково-прикладну проблему, що має важливе значення для правової науки та полягає у комплексному теоретико-правовому осмисленні правової природи домашнього насильства, його причин і характерних особливостей прояву в окремих формах та стосовно різних суб'єктів, а також у встановленні дієвих заходів запобігання та протидії цьому явищу.

14.2. Основні наукові положення, методичні розробки, висновки та практичні рекомендації, викладені у дисертаційній роботі, логічні, послідовні, аргументовані, достовірні, достатньо обґрунтовані. Дисертація характеризується єдністю змісту.

14.3. Основні положення і результати дисертації викладено авторкою у 53 авторських наукових публікаціях, із них: 21 стаття в наукових фахових виданнях України, 5 статей у виданнях, що включені до наукометричних баз даних Scopus / Web of Science та 22 апробації результатів дослідження на конференціях і науково-практичних заходах й 5 публікацій, що додатково відображають наукові результати дисертації. Загальний обсяг публікацій становить 35,42 друк. арк., з яких особисто авторці належить 33,18 друк. арк.

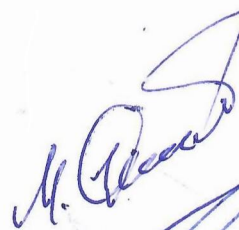
14.4. Дисертація повністю відповідає паспорту спеціальності 12.00.01 - теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень (Перелік наукових Спеціальностей затверджений Наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України 14 вересня 2011 року № 1057). Дисертаційна робота відповідає таким напрямкам досліджень: сучасні концепції правопорозуміння, загальне розуміння права, об'єктивне та суб'єктивне в праві, принципи права, право і закон; соціальне призначення та функції права, цінність права, місце права в системі соціального регулювання, право і держава; права людини, класифікація прав людини та їх гарантії, права людини та право, правова держава; правосвідомість, її структура та види, право і мораль, правова культура суспільства та особи; зміст і структура правовідносин, проблеми реалізації; суб'єктивних прав і юридичних обов'язків, правозастосовна діяльність, законність і правопорядок; правова поведінка, правомірна поведінка та правопорушення, юридична відповідальність і її механізм. Також дисертація відповідає вимогам, які ставляться до робіт на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук, пп. 7 та 9 Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою КМУ № 1197 від 17.11.2021 р.

14.5. Дисертація є результатом самостійних досліджень, не містить елементів фальсифікації, компіляції, плагіату та запозичень, що констатує відсутність порушення академічної доброчесності. Використання текстів інших авторів мають належні посилання на відповідні джерела.

14.6. Із урахуванням наукової зрілості та професійних якостей Андрусак Ірини Павлівни, дисертація «Запобігання та протидія домашньому насильству: теоретико-правове дослідження» рекомендується до розгляду у спеціалізованій вченій раді.

Рецензенти:

професор кафедри теорії права та конституціоналізму
Національного університету «Львівська політехніка»,
доктор юридичних наук, професор

Михайло КЕЛЬМАН

професор кафедри теорії права та конституціоналізму
Національного університету «Львівська політехніка»,
доктор юридичних наук, професор

Мирослава СІРАНТ

професор кафедри теорії права та конституціоналізму
Національного університету «Львівська політехніка»,
доктор юридичних наук, професор

Ірина СОФІНСЬКА